

До
г-жа Мая Манолова
Омбудсман на Република България

Ж А Л Б А

От Национална гражданска инициатива
„Правосъдие за всеки”,
учредена по реда на Закона за прякото
участие на гражданите в държавната власт
и местното самоуправление

Уважаема госпожо Манолова,

Ние, долуподписаните граждани на Република България, учредили и /или подкрепили с подписите си предложенията на Национална гражданска инициатива „Правосъдие за всеки” се обръщаме към Вас в качеството Ви на Омбудсман на Република България, с искане да упражните конституционните си правомощия в защита на конституционните ни права, които бяха нарушени от Народното събрание на Република България като очакваме от Вас:

- да изискате от Народно събрание исканията на НГИ „Правосъдие за всеки” за промяна на Конституцията да бъдат внесени за обсъждане от пленарния му състав;
- да изискате от Народно събрание да се проведе дебат по същество на предложенията на НГИ „Правосъдие за всеки” за промяна на Конституцията;
- да изискате от Народно събрание да постанови Решение по чл. 86, ал. 1, предл. 2, с което приемат по принцип или отхвърлят по принцип предложенията на НГИ „Правосъдие за всеки” за конституционна съдебна реформа, като в случай, че се приемат – да бъдат предоставени за упражняване на конституционна законодателна инициатива по реда на чл. 154, ал.1 от Конституцията.
- да изискате от Народно събрание да разгледа по същество всички национални граждански инициативи, посочени по-долу, които са адресирани до него, но са останали без надлежния отговор.

Основанията ни за това са следните:

1. Национална гражданска инициатива „Правосъдие за всеки“ беше учредена от над 50 български граждани на 06.09.2015 г. в гр. Пловдив съгласно Глава Трета от Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (ЗПУГДВМС). Беше избран инициативен комитет в състав: Велислав Величков – председател и членове: Биляна Гяурова-Вегертседер, Гергана Върбанова, Искрен Кръстев, Деян Василев, Любомир Авджийски, Михаил Екимджиев.

Чрез НГИ „Правосъдие за всеки“ се обърнахме към Народното събрание на Република България със седем предложения за конституционни и законодателни промени, с цел постигане на независим съд и отговорна прокуратура, а именно:

1).Изменение в чл. 126 от Конституцията, с което да се премахне методическото ръководство на Главния прокурор върху дейността на всички прокурори.

2).Намаляване мандата на Главния прокурор от седем на пет години и въвеждане на оценка на дейността му по ръководене на прокуратурата и осъществяването на наказателната политика в края на третата година от мандата му. Намаляване на мандата на членовете на Висшия съдебен съвет от пет на три години, без право на повторно избиране.

3).Въвеждане на Конституционно ниво, в чл.126 (чл. 127) от Конституцията на длъжността “Заместник главен прокурор за борба с корупцията” във висшия управленски ешелон на държавата. Той образува и ръководи досъдебни производства и внася обвинителни актове по сигнали и жалби на граждани и държавни институции, като е независим от Главния прокурор. Избира се и се отчита ежегодно за дейността си пред Висшия съдебен съвет. Може да бъде освободен при системно несправяне със задълженията си и накърняване престижа на съдебната власт.

4).Намаляване на Парламентарната квота във Висшия съдебен съвет от 11 на 7 членове и избор на тези членове с квалифицирано мнозинство от 2/3 от общия брой на народните представители.

5).Подкрепа за предложеното в проекта за изменение и допълнение на Конституцията на РБ разделяне на Висшия съдебен съвет на две колегии – съдийска и прокурорска. Предложението за избор на председатели на Върховния касационен съд и Върховния административен съд да се прави до Пленума на Висшия съдебен съвет само от съдийската колегия, като прокурорската колегия или отделни нейни членове да нямат право на предложения за ръководители на върховните съдилища, а само участват в обсъждането и гласуването. Пленумът на Висшия съдебен съвет, в който влизат и прокурорите и следовател да не може да взима решения по никакви въпроси, отнасящи се до съдийски назначения, кариерно израстване, атестиране и дисциплинарни производства спрямо съдии.

6).Въвеждане на конституционно ниво на явно гласуване по всички въпроси в колегиите и Пленума на Висшия съдебен съвет, с цел пълна прозрачност и носене на лична отговорност за решенията в административния орган на съдебната власт.

7).Изменение на чл. 120 от Конституцията на Република България, с което да се премахне възможността чрез закон да се изключват от съдебен контрол определени административни актове.

За събиране на гражданска подкрепа на предложенията си стартирахме събиране на подписи в страната, като проведохме разяснителна кампания в София, Пловдив, Варна, Бургас, Стара Загора, Русе, Велико Търново и Благоевград. Събрахме 5090 подписа, от които бяха признати за действителни 4018.

На 02.12.2015 г. внесохме седемте предложения и подписите в тяхна подкрепа в деловодството на НС, което трябваше да изпълни задълженията си по чл.51-52 ЗПУГДВМС:

-Да изпрати подписката в структуриран електронен вид на ГД "ГРАО" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството или на териториалното й звено в съответната област, които извършват незабавно служебна проверка.

-да разгледа направените предложения и в тримесечен срок от връчването на подписката и да обяви своето решение и мерките за неговото изпълнение на своята интернет страница, в един национален ежедневник и по обществените електронни медии. В същия срок - да уведоми инициативния комитет за своето решение и за мерките за неговото изпълнение.

2. На 10.02.2016 г. се проведе съвместно заседание на Комисията по правни въпроси и на Комисията по взаимодействие с неправителствени организации и жалбите на гражданите. След дискусия двете комисии предложиха на Народното събрание да приеме следния проект на решение:

“Народното събрание, на основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България във връзка с чл. 52, ал. 1 от Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, реши:

1. Приема за сведение двете национални граждански инициативи.

2. Препоръчва на народните представители по тяхна преценка да съобразят посочените граждански инициативи в своята законодателна дейност.”

<http://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/2331/steno/ID/4059>

3. Това предложение не бе внесено за гласуване в пленарна зала. Председателят на Народното събрание г-жа Цеца Цачева вместо да внесе подписката на „Правосъдие за всеки“ за гласуване от пленарния състав на НС я върна обратно в комисиите, с писмо вх. № 650-06-17 от 26.02.2016 г. със съображения, че тя „буди недоумение“. Според председателя на НС двете комисии трябвало да предложат на народните представители „да се запознаят с предложенията на инициативните комитети“, но било „нелогично и необосновано самият парламент в свой нарочен акт да се задължава за това.”

Цитираният отказ на г-жа Цеца Цачева е в тежко нарушение на закона и Конституцията, защото отхвърля правото на българските граждани, реализирали НГИ, да получат надлежно разглеждане на направените от тях предложения, както и надлежен отговор.

От влизане в сила на ЗПУГДВМС до сега всички национални граждански инициативи, които са били адресирани до Народното събрание, са разглеждани от съответните парламентарни комисии, които са се произнасяли с **проект за решение по чл. 86, ал. 1 КРБ, във връзка с чл. 52, ал. 1 ЗПУГДВМС**. Така например:

3.1. По НГИ с предложение за изменение на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление № ПГ-028-00-24, внесена от инициативен комитет на **10.06.2010 г.**, е предложен следният проект за решение:

„Предлага на Народното събрание да приеме следното решение:

На основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 52, ал. 1 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, **Народното събрание реши:**

Приема за сведение направените предложения за промени в Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, чрез подписката за национална гражданска инициатива, внесена от инициативен комитет на 10.06.2010 г. в Народното събрание, които имат информативен и консултативен характер.”

<http://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/226/reports/ID/2517>

3.2. По НГИ № ПГ-016-00-1, внесена от инициативен комитет на 15.07.2010 г. за денонсиране на споразумението за строителство и експлоатация на петролопровода Бургас – Александрополис, сключено между правителствата на Република България, Руската федерация и Република Гърция на 17 март 2007 г. и ратифицирано от 40–ото Народно събрание на 30 май 2007 г., е предложен следният проект за решение:

„...предлага на Народното събрание да приеме следното решение:

На основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 52, ал. 1 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, **Народното събрание**

Р Е Ш И:

Приема за сведение направеното предложение за денонсиране на споразумение № ПГ-016-00-1, внесено в Народното събрание на 15.07.2010 г., от Инициативен комитет чрез национална гражданска инициатива в Народното събрание, което има информативен и консултативен характер.”

<http://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/226/reports/ID/2711>

3.3. По НГИ за предприемане на законови мерки за запазване на държавната собственост върху територия, ползвана от Национална спортна академия „Васил Левски” в гр. Несебър, № ПГ-110-00-6, внесена от инициативен комитет на 18.01.2011 г. предложението е:

„... предлага на Народното събрание да приеме следното

Р Е Ш Е Н И Е

На основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 52, ал. 1 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, **Народното събрание**

Р Е Ш И:

1. **Приема за сведение направените предложения от Националната гражданска инициатива за предприемане на законови мерки за запазване на държавната собственост върху територията, ползвана от Националната спортна академия „Васил Левски”- град Несебър, № ПГ-110-00-6,** внесена от Инициативен комитет на 18.01.2011 г. в Народното събрание.

2. **Подписката, становището и приложените допълнително копия на документи да бъдат**

изпратени на министъра на регионалното развитие и благоустройството за изготвяне съвместно с министъра на образованието, младежта и науката и министъра на физическото възпитание и спорта на законодателни промени, в които да бъдат уредени, поставените в гражданската инициатива, въпроси.”

<http://www.parliament.bg/bg/archive/7/3/237/reports/ID/2852>

3.4. По НГИ „Срещу произвола на монополите”, № ПГ-016-00-19, внесена от инициативен комитет на 22.12.2010 г.:

“...предлага на Народното събрание да приеме следното

Р Е Ш Е Н И Е

На основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 52, ал. 1 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, Народното събрание

Р Е Ш И:

1. Предоставя предложенията „Срещу произвола на монополите” № ПГ-016-00-19, внесени в Народното събрание на 22.12.2010г. от Инициативен комитет чрез национална гражданска инициатива, заедно със становището на Комисията на народните представители във връзка с правото им на законодателна инициатива по чл. 87, ал. 1 от Конституцията.

2. Препоръчва парламентарната Комисия по енергетика да проведе обществено обсъждане по въпросите, поставени в предложението, постъпило в Народното събрание чрез националната гражданска инициатива, които да бъдат взети предвид между първо и второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за енергетиката №354-01-57, внесен в Народното събрание на 20.09.2013г. от народния представител Явор Бориславов Куюмджиев и група народни представители.

3. Становището на Комисията за взаимодействие с граждански организации и движения да се предостави на министъра на икономиката и енергетиката, министъра на регионалното развитие и на народните представители.

<http://www.parliament.bg/bg/archive/50/3/2081/reports/ID/4606>

3.5. По НГИ „За нов закон за културното наследство” № ПГ-339-00-15, внесена от инициативен комитет на 12 юли 2013 г.:

„предлага на Народното събрание да приеме следното

Р Е Ш Е Н И Е

На основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 52, ал. 1 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, Народното събрание

Р Е Ш И:

1. Становището на Комисията за взаимодействие с граждански организации и движения, подиската и получените писмени становища по Националната гражданска инициатива да бъдат изпратени на министъра на културата.

2. Препоръчва на министъра на културата във връзка с предвиденото изработване на законопроект за изменение и допълнение на Закона за културното наследство да проведе обществено обсъждане по въпросите, поставени в предложението, постъпило в Народното събрание чрез Националната гражданска инициатива, както и да включи в работната група по изработването на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за културното наследство представители на други граждански организации и движения, които са взели участие в обсъждането на Националната гражданска инициатива.

<http://www.parliament.bg/bg/archive/50/3/2081/reports/ID/4363>

3.6. По НГИ за промяна в Закона за данък върху добавената стойност с намаляване до 0 % на ДДС ставката върху стоките за деца от 0 до 3 години № ПГ-339-01-6, внесена от инициативен комитет на 30 август 2013 г.:

**„...предлага на Народното събрание да приеме следното
РЕШЕНИЕ**

На основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 52, ал. 1 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, Народното събрание

РЕШИ:

1. Предоставя предложението за намаляване до 0 % на ДДС ставката върху стоките за деца от 0 до 3 години № ПГ-339-01-6, внесено в Народното събрание на 30.08.2013 г. от Инициативен комитет чрез Национална гражданска инициатива заедно със становището на Комисията на народните представители във връзка с правото им на законодателна инициатива по чл. 87, ал. 1 от Конституцията.

2. Становището на Комисията за взаимодействие с граждански организации и движения да се предостави на Министъра на финансите и на народните представители.

<http://www.parliament.bg/bg/archive/50/3/2081/reports/ID/4558>

3.7. По НГИ за изменение на чл. 65, ал. 1 и на чл. 150, ал. 1 от Конституцията, постъпила в Народното събрание на 18 ноември 2013 г. чрез национална гражданска инициатива № ПГ-339-01-12, внесена от инициативен комитет **не е предложен проект за решение**, но е проведена публична дискусия на 19 март 2014 г. на Комисията за взаимодействие с граждански организации и движения.

<http://www.parliament.bg/bg/archive/50/3/2081/steno/ID/3266>

4. След връщането на подписката на НГИ „Правосъдие за всеки“ обратно в комисиите, **на 26.05.2016 г. се проведе второ заседание** на Комисията по правни въпроси при Народното събрание за изготвяне на допълнителен доклад.

Стенограма от заседанието може да се види тук:

<http://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/2331/steno/ID/4245>

При последвалите обсъждания народни представители изказаха мнения и тези, които издават грубо неуважение към активността на гражданското общество.

4.1. Председателят на Комисията по правните въпроси Данаил Кирилов се опита да обоснове незаконосъобразното „връщане“ от председателя на парламента с аргумента, че отговорът на Народното събрание следва да се изразява в „препоръка“ към народните представители да се запознаят с предложенията на НГИ. Вместо постановяване на решение от пленарния състав на Народното събрание, председателят Кирилов обсъжда следните „варианти“:

- Слагане в пощенските кутии на всички народни представители на предложенията на инициативния комитет, което щяло да „удовлетвори от формална страна искането на инициативните комитети за конкретно действие“.
- Отправяне на „препоръка“ към народните представители да се запознаят със сайта на Народното събрание, където били качени предложенията на

НГИ

- Отправяне на „препоръка“ към депутатите да прочетат дневния ред на комисиите, да се запознаят със стенограмите, докладите и така да се осведомят за исканията на гражданите.

Тези доводи са основани на пренебрежително отношение към гражданските инициативи и са в пълен разрез с принципите и духа на ЗПУГДВМС.

4.2. Депутатът Емил Димитров отрече правото на гражданите да отправят национални граждански инициативи до Народното събрание. Използваните „доводи“ с измислени от него хипотетични инициативи на ромския етнос, населяващ кварталите „Филиповци“ и „Христо Ботев“ в гр. София, са израз на подигравка с гражданската активност, на дискриминационна и популистика етническа основа:

„Ако отида във Филиповци или в Христо Ботев и кажа: „Абе, вие не работите и получавате социални помощи, искате ли да се увеличат в трикратен размер? Аз съм сигурен, че ще събера минимум 5000 подписа там или 6000 в Христо Ботев или общо 11 000 подписа, за това да се увеличат помощите конкретно за тази социална група. Ние всичко това ще го поставяме да дебати в Народното събрание ли?!... Ми ние можем да вземем решение „Благодарим за усилията!“ и до там! Но не да дигаме летвата и да казваме „старт“ на всякакви желаещи на променят Конституцията втори, трети и четвърти път през този мандат. Очевидно това е целта на цялото мероприятие – да се ползва гражданска инициатива да се упражнява натиск, за да се извиват ръце, за да се носят плакати пред Народното събрание – някой си е решил, че това трябва да стане – непременно трябва да стане сега и веднага, без да си дава сметка, че за това трябва да убеди останалите, а не да ги притиска и да упражнява ненужен натиск. Аз съм да това в най-добрия случай да вземем решение: „Благодарим за усилията!“

4.3. Във второто изказване на председателя на Комисията по правните въпроси Данаил Кирилов бяха изложени несъстоятелни доводи за недопустимост гражданска инициатива да се отправи до Народното събрание и за бъдещо изменение на ЗПУГДВМС в този смисъл, както и за недопустима „злоупотреба с права“ от „Правосъдие за всеки“:

„За мен от тази активност (на „Правосъдие за всеки“) и установените проблеми и пороци в закона за прякото участие задължителният извод е следния: необходима е промяна в Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт. Нужно е конкретизиране на непрецизни изрази от типа на „органа взема решение“. Защото се има предвид очевидно „орган на изпълнителната власт“. Законодателната власт би следвало да бъде изключена! Законодателната власт не решава, тя приема или не приема. Апелирам за това! Аз поемам ангажмента при изменение на Закона за прякото участие на гражданите да се промени

режима на гражданските инициативи и референдумите. И друго бих предложил като изменение в закона за прякото участие: „Никой не следва да злоупотребява с предоставените му права”, с оглед стремежа чрез гражданска инициатива да се упражнява натиск и да се формира становище. Борбата на идеите не бива да се осъществява само и единствено като някаква процесуална манипулация, като злоупотреба с права.”

Тълкуванието на председателя Кирилов, че Законът за прякото участие на гражданите „има предвид очевидно „орган на изпълнителната власт”, е класически случай на тълкуване contra lege. Тази видима само за него „очевидност” няма никаква опора в закона. Все още съществува правилото на чл. 51, ал. 1 ЗПУГДВМС, което носи заглавието „Внасяне на подписката” и съдържа недвусмисленото правило, че инициативният комитет внася подписката не къде да е, а именно в Народното събрание.

Председателят Кирилов явно сам съзнава несъстоятелността на това тълкуване, защото „апелира” за изменение на закона – да се ограничат националните граждански инициативи само до изпълнителната власт. Ако тези рестриктивни мерки спрямо гражданското общество, предложени от председателя Кирилов бъдат реализирани, те ще бъдат в нарушение на закона, Конституцията и принципите на правото на ЕС (вж. по-долу т. 5, 6, 7 и 8).

Несъстоятелни са и обвиненията, че Инициативата злоупотребява с права.

Известно е, че злоупотребата с право представлява упражняване на законоустановено право за постигане на противоположен резултат.

Дейността на НГИ „Правосъдие за всеки” е изцяло съобразена със закона, който беше стриктно приложен:

- при учредяване на НГИ на 06.09.2015 г. в гр. Пловдив;
- при провеждане на кампанията в продължение на 3 месеца из цялата страна;
- при събирането на подписката, внесена в Народното събрание в съответствие с всички законови изисквания;
- при опитите на гражданското общество чрез публични законосъобразни прояви да потърси липсващия в продължение на месеци отговор от Народното събрание.

Всички изброени действия на НГИ „Правосъдие за всеки” бяха правомерни и публични, насочени към реализиране на конституционно установените права на гражданите. Те показват решимостта на Комисията по правните въпроси да не допусне по никакъв начин разглеждане по същество на гражданските предложения за изменение на Конституцията в частта за ВСС и прокуратурата.

4.4. На фона на тези дискриминационни, популистки и правно несъстоятелни изказвания Комисията по правните въпроси изобщо не се съобрази с предложенията и доводите на народния представител Петър Славов, направени на същото заседание от 26.05.2016 г.:

Той предложи парламентът да се произнесе с нарочен акт – решение, а

именно:

„43-тото Народно подкрепя предложенията на Национална гражданска инициатива „Правосъдие за всеки“ за продължаване и задълбочаване на съдебната реформа.“

Това предложение беше отхвърлено с 1 глас „за“ и 7 „против“.

5. Незаконосъобразност и противоконституционност на „препоръката“, гласувана от Комисията по правните въпроси на 26.05.2016 г.

Гласуваната на 26.05.2016 г. „препоръка“ от Комисията по правните въпроси при НС е постановена:

- в резултат на превратно тълкуване и неразбиране на духа на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (по-долу само ЗПУГДВМС);

- нарушение на основни права и свободи на гражданите, установени в Конституцията;

- нарушение на основни принципи на международното право и правото на Европейския съюз, които са задължителни за България.

5.1. Незаконосъобразна липса на доклад по чл. 33 във връзка с чл. 26, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание.

Видно от стенограмата членовете на комисията гласуваха следната „препоръка“: **„Препоръчва на народните представители по тяхна преценка да съобразят посочените граждански инициативи в своята законодателна дейност.“** До датата на депозиране на тази жалба Комисията по правните въпроси при 43-тото НС не публикува доклад за взетите решения на заседанието на 26.05.2016 г.

Формалната липса на доклад по чл. 33 във връзка с чл. 26, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание **осуetyа възможността** Народното събрание да постанови надлежното **решение по чл. 86, ал. 1 от Конституцията** на Република България, във връзка с чл. 52, ал. 1 от ЗПУГДВМС

5.2. „Препоръката“ от 26.05.2016 г. е постановена от некомпетентен орган в нарушение на ЗПУГДВМС.

Като учредители на НГИ „Правосъдие за всеки“ ние адресирахме своите 7 предложения до Народното събрание като орган, осъществяващ законодателната власт в Република България, не поради каприз, случайност или желание да досаждаме на депутатите, като им се „мотаем в краката“. Ние адресирахме исканията си до Народното събрание, защото съгласно Конституцията само то е органът, компетентен да я промени.

Чл. 51, ал. 1 ЗПУГДВМС изрично посочва, че **Народното събрание може да бъде адресат** на гражданските инициативи:

„В срока по чл. 48, ал. 2 инициативният комитет внася подписката в

Народното събрание или в съответния орган на изпълнителната власт - за националната гражданска инициатива, или в общинския съвет, до кмета на общината, района или кметството, или до областните или регионалните органи на изпълнителната власт - за местната гражданска инициатива...”

6. Незаконосъобразност и противоконституционност на цялостната парламентарна практика по ЗПУГДВМС относно НГИ.

6.1. По-горе, в т.3.1.-3.7. изброихме случаи, в които парламентарните комисии предлагат на Народното събрание проект за решение по чл. 86, ал.1 от КРБ. Вероятно има и други подобни случаи.

Оказва се, че от посочените „проекти за решения на НС” е реализирано само едно решение като краен акт на българския парламент.

Парламентът е имал случай да разгледа и внесе в пленарна зала предложенията на Национална гражданска инициатива /вх. № ПГ-110-00-6/, внесена от инициативен комитет на 18 януари 2011 г., за предприемане на законови мерки за запазване на държавната собственост върху територия, ползвана от Национална спортна академия „Васил Левски” в гр. Несебър. **В резултат, по тази НГИ Народното събрание се е произнесло с решение, на основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България, с което е наложен мораториум върху всички действия на разпореждане и строителни дейности относно поземлени имоти, необходими за осъществяване на дейността на „Водна учебна спортна база на Национална спортна академия „Васил Левски“ – Несебър“.**

<http://www.parliament.bg/bg/desision/ID/14335>

Всички останали „проекти за решения” на комисиите са във висящо, състояние на незавършен фактически състав.

6.2. Тази парламентарна практика е дълбоко порочна.

6.2.1. Чл. 52 ЗПУГДВМС ясно формулира задължението на органите, до които е отправена подписката за национална гражданска инициатива:

„Органите, до които е отправена подписката за национална гражданска инициатива са длъжни да разгледат направените предложения и в тримесечен срок от връчването на подписката да обявят своето решение и мерките за неговото изпълнение на своите интернет страници, в един национален ежедневник и по обществените електронни медии.”

Органите са длъжни също така „да уведомят инициативния комитет за своето решение и за мерките за неговото изпълнение.”

В случая легитимният орган е Народното събрание.

Очевидно е, че само парламентът, в неговия пленарен състав, може да бъде органът по чл. 52, ал. 1 от ЗПУГДВМС и следва да се произнесе конкретно и след

обсъждане по предложенията на гражданите – защо ги приема или защо ги отхвърля. Актът на произнасянето може да бъде само един - **решение на пленарния състав, постановено по реда на чл. 86, ал. 1, предл. 2 КРБ.**

6.2.2. В нарушение на Конституцията **Правната комисия си присвоява правомощието да се произнесе по подписката** на НГИ „Правосъдие за всеки”.

Това е така, защото парламентарните комисии са помощни структури към Народното събрание, които подготвят докладите и проектите за решения. Съгласно чл. 79, ал. 2 от Конституцията „*Постоянните комисии подпомагат дейността на Народното събрание и упражняват от негово име парламентарен контрол.*” Бидейки помощни органи, парламентарните комисии не могат да заместят, да изземат компетентността на легитимния орган – Народното събрание, нито е възможно да им се делегира компетентност.

В този смисъл Комисията по правните при НС не може да бъде орган по смисъла на чл. 52, ал. 1 от ЗПУГДВМС.

6.2.3. В горният смисъл се изказа и проф. д.ю.н. Ангел Калайджиев:

*“Кой е компетентен да се произнесе по въпросите, включени в подписката? Има Закон за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление и съгласно чл. 52 от този закон е длъжен да се произнесе органът, до който е адресирана подписката. Така че очевидно – във връзка с тези предложения, които са внесени, необходимо е Народното събрание да вземе решение по този въпрос. Какво ще бъде вече това решение – това, разбира се, е въпрос на воля на самото Народно събрание. **Но само пленумът на Народното събрание е компетентен да вземе решение по тези въпроси, по тази подписка.** Комисиите, разбира се, са само помощни органи и те могат евентуално само да направят някакво предложение за решение. Този обаче, който трябва да приеме решение по подписката, е Народното събрание.”*

6.2.4. Чл. 52 ЗПУГДВМС изисква органът да разгледа предложенията на гражданите и да обяви своето решение.

Да разгледа – означава да ги **обсъди аргументирано по същество.**

Да обяви своето решение – означава да се постанови **краен правен акт**, съдържащ **конкретния отговор** на Народното събрание дали **споделя (приема) по принцип** направените предложения в гражданската инициатива от тези лица или **не ги споделя (не приема) и ги отхвърля.**

Да се постанови решение по чл. 86, ал. 1 КРБ като се приемат или като се отхвърлят по принцип предложенията, означава **народното представителство да поеме политическа отговорност спрямо гражданите, участвали в инициативата.** Такава отговорност не може да се поеме, ако Народното събрание „приеме за сведение” или „изпрати предложенията на ресорния министър”, или раздаде като пощенски раздавач предложенията на гражданите в пощенските кутии на депутатите.

Че това е смисълът на закона е видно и от изказването на народния представител Янаки Стоилов при разглеждане на първата НГИ, посочена по-горе в т. 3.1. - за изменение на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление № ПГ-028-00-24, внесена от инициативен комитет на 10.06.2010 г. При изказването си Стоилов заявява: *“...ние можем да приемем едно решение, което да вземе отношение по същество и да каже, че Народното събрание по принцип споделя направените предложения в гражданската инициатива от тези лица, но те трябва да бъдат обсъдени и гласувани по реда на законодателната процедура. Т.е. това вече предполага наличието на законопроект, който прецени може да внесе, и по него да има произнасяне.”*

<http://www.parliament.bg/bg/archive/7/3/226/steno/ID/1847>

Изложеното показва, че **правото на гражданите получат конкретен отговор** на своите искания от Народното събрание чрез **Решение по чл. 86 КРБ не се обуславя** от това, че ЗПУГДВМС не предоставя на гражданите право на пряка законодателна инициатива чрез национална гражданска инициатива. **Напротив, въпреки тази липса ЗПУГДВМС гарантира, че гласът на гражданите трябва да бъде чут, обсъден и съответно съобразен или отхвърлен с надлежно решение,** а „мерките за неговото изпълнение”, по смисъла на чл. 52 ЗПУГДВМС, биха могли да бъдат подготвянето и реализирането по надлежния ред на съответен законопроект.

Въпреки това горепосоченото законосъобразно разбиране за НГИ, дадено от Янаки Стоилов по ЗПУГДВМС, не успява да се наложи. Вече в няколко парламента депутатите се солидаризират с тезите на Четин Казак, **които са насочени към потъпкване на гражданските права, чрез откровено в нарушение на Конституцията и ЗПУГДВМС:**

„Четин Казак: Уважаеми колеги, може би аз имам някакъв проблем с разбирането или по-точно със схващането на текста. В момента тази гражданска инициатива с колко подписа фактически е сезирала Народното събрание и то призовава да вземе решение. (С 50.) Добре. Ако 50 човека могат да поставят един проблем пред Народното събрание и то да е длъжно с един акт на пленарна зала, наречен решение, да вземе отношение по него, аз мисля, че това би означавало тотално снижаване или девалвация на парламентаризма или на актовете на Народното събрание. Ако някой има намерение да тълкува, че, заради тази гражданска инициатива от 50 подписа, Народното събрание е длъжно да приеме от пленарна зала решение! Извинявайте! Утре Народното събрание ще бъде залято от всякакви граждански инициативи с 50 подписа. За какво говорим. Уважаеми колеги, аз ви призовавам. Сега е моментът ние да сложим ред, специално по отношение на Народното събрание. За другите органи, до които би могло да бъде отправена такава гражданска инициатива, не коментирам, но за Народното събрание категорично не. Решение – да, но не от пленарна зала, от ресорна комисия становище или решение на Комисията. Съобразно материята, Председателят на Народното събрание да прецени дали Правна комисия, дали Комисията по правата на човека, жалбите и петициите на гражданите и т.н. – да има някакъв акт от страна на Народното събрание, но не категорично и

задължително решение на пленарна зала. За 50 подписа вие да ангажирате решение на Народното събрание е абсурдно за мен. Благодаря.”

<http://www.parliament.bg/bg/archive/7/3/226/steno/ID/1847>

7. „Препоръката” от 26.05.2016 г. на Правната комисия нарушава конкретни граждански права, установени в Конституцията

7.1.Нарушение на чл. 45 от Конституцията

Правната комисия на 43-тото Народно събрание не просто наруши Закона за прякото участие на гражданите. Тя прегазни конституционното право на 5000 граждани, уредено в чл. 45 от КРБ: *„Гражданите имат право на жалби, предложения и петиции до държавните органи“*

Правото на петиция по чл. 45 КРБ е конституционно призната от държавата възможност на гражданите да постигат желаните от тях резултати, без да се спазват други строги формални процедури. Носител на правото на петиции и жалби като основно право са гражданите — индивидуално и колективно.

Самото понятие „петиция“ означава молба, с която се иска да бъде изпълнено нещо от орган на публичната власт, в общ интерес. Съдържанието на основното право е в насрещното задължение на държавния орган да приеме петицията, да я проучи и да предприеме необходимото.

Адресат на правото на петиции са „държавните органи“, като носители на публична власт.

Чрез НГИ „Правосъдие за всеки“ гражданите упражниха правото си на петиция до Народното събрание и заявиха пред законодателния орган исканията си за съдебна реформа. Гласуваната на 26.05.2016 г. „препоръка” от Комисията по правните въпроси при НС нарушава това право, защото препяства възможността именно Народното събрание да се произнесе по повдигнатите въпроси.

В този смисъл противоконституционни ще бъдат и всякакви бъдещи опити да бъдат лишени гражданите от правото им да отправят НГИ до Народното събрание.

7.2.Нарушение на чл. 56, изр. 1 от Конституцията

Когато Народното събрание нарушава собствените си закони е налице нарушение на правото на всеки гражданин на защита по чл. 56, изр.1 КРБ:

„Всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени неговите права и законни интереси.“

Нарушението на законите от Народното събрание нарушава Конституцията, защото те не могат да упражнят правораздавателен контрол.

Правото по чл. 56, изр.1 КРБ е предназначено за защита на всеки негов носител - „всеки“ – при а) нарушени или б) застрашени неговите права или законни интереси. Това означава, че интересът, който стои в основата на това субективно конституционно право, е очертан много широко.

Съдържанието на това основно право е в правото за самостоятелни активни действия на засегнатото лице, на които действия не трябва да се пречи, а трябва да

се зачитат от всички, щом са в границите на Конституцията и законите.

Адресат на това основно конституционно право са всички възможни източници за нарушаване или заплаха за правата и интересите на гражданите, в това число и самото Народно събрание, ако то като орган нарушава основните права на гражданите.

Българските граждани имат право да получат отговор на исканията си и Народното събрание на Република България, в качеството му на орган на държавната власт, трябва да отговори дали има или няма политическа воля да реализира истинска съдебна реформа - такава, каквато гражданите изискват.

Тъй като в процесния случай за гражданите, отправили НГИ до Народното събрание, липсва процедура за осъществяване на правото на защита по чл. 56 от Конституцията на РБ, това право следва да се реализира чрез правомощията на омбудсмана на Република България, регламентирани в чл. 19, ал. 1, т. 4,5,6 от Закона за омбудсмана.

8. „Препоръката” от 26.05.2016 г. нарушава принципите на правото на ЕС

Конституционното гражданско правото на петиция, упражнявано чрез национална гражданска инициатива по ЗПУГДВМС, е гарантирано от законодателството на Европейския съюз.

8.1. Чл. 11 от Договора за Европейския Съюз урежда правото на гражданите на ЕС на гражданска инициатива. Това право е насочено към укрепване на гражданството на Съюза и за засилване демократичното функциониране на Съюза. Всички граждани на ЕС имат право да участват в демократичния живот на Съюза чрез европейска гражданска инициатива, по силата на която да се обърнат към Комисията с искане и да я приканят да представи предложение за правен акт на Съюза.

8.2. Чл. 24, ал. 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз предвижда задължение на европейските институции да осигурят законодателни процедури, по които гражданите на ЕС да осъществяват граждански инициативи.

8.3. С Регламент (ЕС) № 211/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16.02.2011 г. се уреждат конкретните правила за осъществяване на граждански инициативи. Макар правилата на европейската гражданска инициатива да нямат пряко отношение към българската уредба на националните граждански инициативи, те свидетелстват за **принципите, около които европейската нормативна уредба съхранява правата на гражданското общество, които в конкретния случай с НГИ „Правосъдие за всеки” са нарушени:**

Регламентът предвижда:

- публично изслушване на гражданската инициатива – организира се в Европейския парламент, по целесъобразност заедно с други институции и органи на Съюза, желаещи да участват;
- Комисията публикува незабавно гражданската инициатива в регистъра;

- Комисията се среща с организаторите, за да им даде възможност да обяснят подробно повдигнатите с гражданската инициатива въпроси;
- в срок от три месеца Комисията излага в съобщение своите правни и политически заключения за гражданската инициатива, действията, които смята да предприеме, ако има такива, и причините за решението дали да предприеме тези действия или не. Решението се съобщава на организаторите, на Европейския парламент, на Съвета и се оповестява публично.

8.4. Чл. 227 от Договора за функционирането на Европейския съюз предвижда, че всеки гражданин на Съюза има право да подава петиции до Европейския парламент.

„Всеки гражданин на Съюза и всяко физическо или юридическо лице, което пребивава или има седалище на територията на държава-членка, имат право да отправят индивидуално или съвместно с други граждани или лица, петиция до Европейския парламент по въпроси, които се отнасят до областите на компетентност на Съюза и които го засягат пряко.

Уважаема, госпожо Манолова!

От всичко гореизложено става ясно, че най-висшият орган на държавната власт – Народното събрание на Република България извършва трайни и демонстративни нарушения на основни конституционни права на българските граждани – правото им на петиция чрез инструмента на националната гражданска инициатива, правото да се обръщат пряко към Народното събрание по въпроси от законодателната политика на държавата. Нарушението се състои в упорития отказ да бъдат доведжани до техния законоустановен край всички национални граждански инициативи, като се изоставят на етапа „проект за решение“ на ниво парламентарна комисия. Всички горепосочени национални граждански инициативи са в състояние на незавършен фактически състав и все още са висящи.

Този отказ да се изпълни законът, съчетан с невъзможността гражданите да атакуват противоконституционните актове на Народното събрание чрез индивидуална конституционна жалба, водят до неприемливия резултат – чрез нарушение на закона от самото Народно събрание да се лишават гражданите от конституционното им право на защита по чл. 56 от Конституцията.

Ситуацията е абсурдна, защото именно чрез блокиране на предложенията на НГИ „Правосъдие за всеки“ за конституционна съдебна реформа, насочена към утвърждаване върховенството на закона, **се бламира прякото гражданско участие в държавната власт, което е призвано да крепи устоите на конституционализма, демокрацията и върховенството на закона.**

Считаме, че именно за ситуация като тази Конституцията е предвидила ролята на омбудсмана на Република България като обществен защитник. Предвид натрупания през годините авторитет от институцията омбудсман на Република България и

произтичащите от това високи обществени очаквания, ние Ви призоваваме да станете гарант за осъществяване на праваата на българските граждани по чл. 45 и чл. 56, изр.1 от Конституцията и да упражните правомощията си, а именно:

- да изискате от Народно събрание исканията на НГИ „Правосъдие за всеки“ за промяна на Конституцията да бъдат внесени за обсъждане от пленарния му състав;
- да изискате от Народно събрание да се проведе дебат по същество на предложенията на НГИ „Правосъдие за всеки“ за промяна на Конституцията;
- да изискате от Народно събрание да постанови Решение по чл. 86, ал. 1, предл. 2, с което приемат по принцип или отхвърлят по принцип предложенията на НГИ „Правосъдие за всеки“ за конституционна съдебна реформа, като в случай, че се приемат – да бъдат предоставени за упражняване на конституционна законодателна инициатива по реда на чл. 154, ал.1 от Конституцията.
- да изискате от Народно събрание да разгледа по същество всички национални граждански инициативи, посочени по-долу, които са адресирани до него, но са останали без надлежния отговор.

С уважение:

Граждани, учредили и /или подкрепили с подписите си предложенията на Национална гражданска инициатива „Правосъдие за всеки“:

Трите имена

подпис: